

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з науково-педагогічної роботи ХТЕІ КНТЕУ

А. В. Катаєв А. В. Катаєв

« 31 » 08 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи менеджменту

(повна назва навчальної дисципліни)

Для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр

(бакалавр чи магістр)

року набору 2018

галузі знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

073 Менеджмент

(шифр і найменування спеціальності)

спеціалізації

Торговельний менеджмент

(найменування спеціалізації)

Харків, 2018 рік

Розробник

Муромець Наталія Євгенівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

завідувач кафедри менеджменту та публічного управління

(посада повністю)

доктор економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання повністю)

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
менеджменту та публічного управління

(назва кафедри)

протокол № 1 від 31.08.2018р.

Зав. кафедри

(підпис)

Н. Є. Муромець

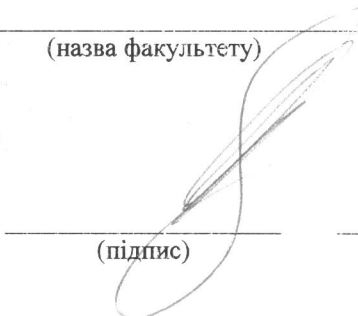
(ініціали та прізвище)

Програму розглянуто та схвалено на засіданні методичної комісії факультету
економіки та управління

(назва факультету)

протокол № 1 від 31.08.2018 р.

Голова методичної комісії

(підпис)

О. М. Гавриш

(ініціали та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації та прийняття адекватних управлінських рішень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є комплекс знань щодо вибору нових форм і методів управління при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління організацією в умовах постійно змінюваного середовища.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Психологія», «Соціологія» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Менеджмент».

НАВЧАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
- ЗК 2. Здатність використання комунікаційних технологій в менеджменті підприємства;
- ЗК 3. Здатність до практики та саморозвитку, працювати самостійно і автономно;
- ЗК 4. Здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, чинного законодавства;

фахових компетентностей:

- ФК 1. Здатність до глобального мислення, розділення закономірностей та тенденцій розвитку ринкового середовища;
- ФК 2. Здатність визначати існуючі і потенційні ризики організації в сучасних умовах господарювання;
- ФК 4. Здатність здійснювати організаційне проектування;
- ФК 5. Здатність розробляти системи стратегічного, поточного (тактичного) та оперативного контролю діяльності;
- ФК 6. Здатність прогнозувати та планувати цілі діяльності підприємств та підрозділів;

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати та розуміти теорії менеджменту;
- ПРН 5. Знати та розуміти особливості управління підприємствами різних напрямів діяльності;
- ПРН 8. Знати та розуміти специфіку виконання управлінських рішень;
- ПРН 10. Вміти застосовувати знання щодо забезпечення раціонального використання всіх видів ресурсів в організаціях;
- ПРН 16. Вміти планувати та прогнозувати діяльність підприємства;
- ПРН 18. Вміти організовувати ефективну реалізацію управлінських рішень;
- ПРН 20. Вміти формувати колектив та управляти ним;
- ПРН 21. Розробляти ефективні системи мотивації та оплати праці.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до сучасного менеджменту

Менеджмент як мистецтво управління людьми. Сутність основних категорій менеджменту. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки. Спільне і відмінне між менеджером та підприємцем. Рівні управління. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність.

Тема 2. Організація як об'єкт управління

Поняття організації, її роль на значення. Організація як відкрита система. Внутрішні та зовнішні фактори середовища організації. Міжнародне середовище менеджменту. Організації в Україні. Соціальна відповідальність менеджменту. Етика і сучасне управління.

Тема 3. Еволюція концепції менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесійний підхід, системний підхід, ситуаційний підхід. Розвиток управлінської науки в Україні. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту.

Тема 4. Планування як функція менеджменту

Суть планування. Методи розробки планів. Види планів. Стратегічне планування. Суть стратегічного менеджменту. Бізнес-планування.

Сутність стратегічного планування діяльності підприємства. Стратегічні альтернативи підприємства. Аналіз і вибір стратегічних альтернатив підприємств. Стратегія стабілізації. Різновидності стратегії зростання. Стратегія виживання.

Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту.

Поняття організації взаємодії як функції менеджменту. Владні повноваження, відповідальність і делегування.

Бюрократичні структури управління. Структура управління та структура підприємства. Принципи формування структури управління. Види організаційних структур управління підприємством.

Тема 6. Контролювання як функція менеджменту

Суть і зміст контролю. Види контролю. Операційний контроль. Фінансовий контроль. Структурний контроль. Керування контролем в організаціях. Процес контролю. Завдання контролю. Етапи контролювання.

Тема 7. Мотивування як функція менеджменту

Поняття мотивації, класифікація та зміст мотиваційних теорій. Модель мотивації через потреби. Процесійні потреби до мотивації. Змістові теорії

мотивації.

Тема 8. Управлінські рішення

Визначення управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень та умови прийняття управлінських рішень. Методи прийняття раціональних рішень у менеджменті. Поведінкові аспекти ухвалення рішень. Групове ухвалення рішення в організації.

Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті

Лідерство в організації Лідер в організації. Огляд теорій лідерства. Підхід з позиції особистих якостей. Поведінковий підхід. Ситуаційний підхід.

Тема 10. Управління трудовим колективом

Поняття колективу і його соціологічні ознаки. Стадії згуртування трудового колективу. Функції трудового колективу. Етапи становлення соціально зрілого трудового колективу. Соціально-психологічний клімат колективу.

Тема 11. Конфлікти в системі управління

Природа конфлікту в організації. Типи конфліктів. Причини конфлікту. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів).

Тема 12. Інформація та комунікація в менеджменті

Класифікація інформації. Використання інформації в основних функціях менеджменту. Постановка і реструктуризація управлінського обліку в організації. Раціоналізація, інтегрування й подальша автоматизація інформаційних потоків.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Класифікація інформації. Використання інформації в основних функціях менеджменту. Комп'ютерні системи інформаційного менеджменту. Інформаційна безпека об'єкта управління.

Тема 13. Організація праці менеджера

Організація керівної праці менеджера. Організація роботи з документами. Організація і проведення ділових зустрічей. Організація прийому відвідувачів. Планування особистої роботи менеджера. Нормування управлінської праці. Облік та аналіз робочого часу. Організація робочого місця менеджера.

Тема 14. Документація та ділове спілкування в менеджменті

Організація контролю за виконанням документів. Робота з листами, пропозиціями, заявами та скаргами громадян. Приймання, розгляд і реєстрація документів. Робота з вихідними документами. Типові терміни виконання документів.

Технологія підготовки проведення нарад і зборів. Підготовка і проведення ділових бесід та переговорів. Керування потоком відвідувачів, техніка їх прийому. Рівні ділового спілкування.

Тема 15. Управлінська та корпоративна культура

Загальні положення та основні поняття корпоративної культури. Поняття культури управління. Роль культури менеджменту та її основні функції. Складові культури управління. Управлінська етика та її складові. Імідж підприємства, імідж менеджера. Основні поняття про етикет у роботі менеджера.

Тема 16. Ефективність управління

Підходи до оцінки ефективності управління. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці. Теоретичні аспекти ефективності менеджменту. Концепції визначення ефективності управління. Критерії та методи оцінювання ефективності менеджменту.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	Повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Вступ до сучасного менеджменту	10	2		2		6							14	2		2		10	10	2		2		10
Тема 2. Організація як об'єкт управління	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 3. Еволюція концепції менеджменту	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 4. Планування як функція менеджменту	16	4		4		8							20	2		2		16	20	2		2		16
Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту	16	4		4		8							20	2		2		16	20	2		2		16
Тема 6. Контролювання як функція менеджменту	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 7. Мотивування як функція менеджменту	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 8. Управлінські рішення	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 10.Управління трудовим колективом	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 11. Конфлікти в системі управління	10	2		2		6							10					10	10					10
Тема 12. Інформація та комунікація в менеджменті	14	4		2		8							10					10	10					10
Тема 13. Організація праці менеджера	10	2		2		6							10					10	10					10

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	Повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	
Тема 14. Документація та ділове спілкування в менеджменті	14	4		4		6							10					10	10						10
Тема 15. Управлінська та корпоративна культура	10	2		2		6							6					6	6						6
Тема 16. Ефективність управління	10	2		2		6							10					10	10						10
Курсова робота																									
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	40		38		102							180/6	6		6		168	180/6	6		6			168

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки											
		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття										40		
	Семінарські заняття												
	Практичні заняття										38		
	Лабораторні заняття												
	Курсова робота (проект)												
	Самостійна робота студентів										102		
	Усього годин										180		
Денна скорочена	Лекційні заняття												
	Семінарські заняття												
	Практичні заняття												
	Лабораторні заняття												
	Курсова робота (проект)												
	Самостійна робота студентів												
	Усього годин												
Заочна повна	Лекційні заняття									4	2		
	Семінарські заняття												
	Практичні заняття									2	4		
	Лабораторні заняття												
	Курсова робота (проект)												
	Самостійна робота студентів									84	84		
	Усього годин									90	90		
Заочна скорочена	Лекційні заняття							4	2				
	Семінарські заняття												
	Практичні заняття							2	4				
	Лабораторні заняття												
	Курсова робота (проект)												
	Самостійна робота студентів							84	84				
	Усього годин							90	90				

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Вступ до сучасного менеджменту	Теоретичні основи менеджменту	2		2	2
Тема 2. Організація як об'єкт управління	Організація як об'єкт управління	2			
Тема 3. Еволюція концепції менеджменту	Історія менеджменту і розвиток сучасних теорій	2			
Тема 4. Планування як функція менеджменту	Поняття планування як загальної функції менеджменту	2		2	2
	Стратегічні альтернативи підприємства	2			
Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту	Організація взаємодії й повноважень	2		2	2
	Поняття та види організаційних структур управління	2			
Тема 6. Контролювання як функція менеджменту	Контролювання як загальна функція менеджменту	2			
Тема 7. Мотивування як функція менеджменту	Мотивування як загальна функція менеджменту	2			
Тема 8. Управлінські рішення	Процес прийняття управлінських рішень на підприємствах	2			
Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті	Поняття керівництва та влади, теорія лідерства в менеджменті	2			
Тема 10. Управління трудовим колективом	Управління трудовим колективом	2			
Тема 11. Конфлікти в системі управління	Конфлікти в діяльності менеджера	2			
Тема 12. Інформація та комунікація в менеджменті	Підсистема інформаційного забезпечення менеджменту	2			
	Поняття та характеристика комунікацій	2			
Тема 13. Організація праці менеджера	Організація праці менеджера	2			

Тема 14. Документація та ділове спілкування в менеджменті	Поняття документообігу на підприємстві	2			
	Організація та проведення нарад і зборів	2			
Тема 15. Управлінська та корпоративна культура	Культура управління та управлінська етика	2			
Тема 16. Ефективність управління	Управління розвитком підприємства	2			
Усього		40		6	6

Лекційний матеріал доступний у системі дистанційного навчання інституту:
<http://edu.htei.org.ua/course/view.php?id=660¬ifyeditingon=1>

Лекційний матеріал наведено у [2].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Тема дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Вступ до сучасного менеджменту	Зміст, предмет, об'єкт і методи управління	2		2	2
Тема 2. Організація як об'єкт управління	Підприємство як відкрита система	2			
Тема 3. Еволюція концепції менеджменту	Сучасна концепція управління	2			
Тема 4. Планування як функція менеджменту	Вимоги до постановки цілей організації	2		2	2
	Стратегія зростання організації	2			
Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту	Делегування повноважень	2		2	2
	Бюрократичні структури управління	2			
Тема 6 Контролювання як функція менеджменту	Контроль ефективності діяльності підприємства	2			
Тема 7. Мотивування як функція менеджменту	Оцінка рівня мотивації в групі	2			
Тема 8. Управлінські рішення	Процес прийняття управлінських рішень	2			

Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті	Визначення форми влади керівника	2			
Тема 10. Управління трудовим колективом	Оцінка рівня згуртованості трудового колективу	2			
Тема 11. Конфлікти в системі управління	Причини конфліктності в трудовому колективі	2			
Тема 12. Інформація та комунікація в менеджменті	Комунікаційний процес в організації	2			
Тема 13. Організація праці менеджера	Оцінка особистих якостей керівника	2			
Тема 14. Документація та ділове спілкування в менеджменті	Поняття документообігу	2			
	Особливості ділового спілкування	2			
Тема 15. Управлінська та корпоративна культура	Управлінський етикет в організації	2			
Тема 16. Ефективність управління	Оцінка результативності та ефективності управління	2			
Усього		38		6	6

Завдання до практичних занять наведено у системі дистанційного навчання інституту: <http://edu.htei.org.ua/course/view.php?id=660¬ifyeditingon=1>

Завдання до практичних занять наведено у [2].

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні форми самостійної роботи, які запропоновані студентам:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел при підготовці до практичних занять та виконання курсової роботи; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання Інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни;
- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролю;
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків, клубів.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у [4].

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

**7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ
ПЛАНОМ**

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)																Підсумковий контроль	Сума	
	усього	у тому числі за темами																	
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15			Тема 16
2019/2020	60	3	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)																	Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами																	
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16		
2018/2019	60	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100
2019/2020	60	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем курсу
2. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, оцінювання відвідування аудиторних занять, виконання аудиторної роботи;
- для студентів заочної форми навчання: тестування.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни «Основи менеджменту» і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 34 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: екзамен письмовий;
- для студентів заочної форми навчання: екзамен письмовий.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ОСНОВНА, ДОПОМІЖНА)

10.1. Основна література

1. Менеджмент : навчальний посібник / за ред. Г. Є. Мошека. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 286 с.
2. Муромець Н. Є. Менеджмент : навчальний посібник / Н. Є. Муромець, Ю. В. Мирошніченко, Д. О. Корсаков; за ред. Н. Є. Муромець. – Харків : ФОП Мезина В. В., 2017. – 324 с.
3. Основи менеджменту : підручник / А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко ; за ред. А. А. Мазаракі. – Харків : Фоліо, 2014. – 846 с.
4. Муромець Н. Є. Менеджмент : методичні вказівки до виконання самостійної роботи / Н. Є. Муромець, І. Г. Савченко. – Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2017. – 75 с.

10.2. Допоміжна література

5. Безус А. М. Менеджмент : навчальний посібник / А. М. Безус. – Київ : АМУ, 2015. – 268 с.
6. Колот Л. А. Менеджмент – моя спеціальність : навчальний посібник / Л. А. Колот. – Київ : КНТЕУ, 2012. – 228 с.
7. Мельниченко С. В. Менеджмент підприємства / С. В. Мельниченко. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 132 с.
8. Менеджмент : навчальний посібник / Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Покаєвич [та ін.] ; заг. ред. Г. Є. Мошека. – 2-ге видання, доповнене, перероблене. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 268 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

9. Бай С. І. Менеджмент організації [Електронний ресурс]: електронний підручник / С. І. Бай. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск. (CD-R). – Назва з етикетки диску.
10. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації [Електронний ресурс]: електронний підручник / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – Київ : Кондор, 2011. – 1 електрон. опт. диск. (CD-R). – Назва з етикетки диску.
11. Мазараки А. А. Менеджмент [Електронний ресурс] : електронний підручник / А. А. Мазаракі. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск. (CD -R). – Назва з етикетки диску.
12. Менеджмент Дайджест [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/methodology.php>. – Станом на 06.08.2018. – Назва з екрана.
13. Маркетинг і менеджмент інновацій : Науковий журнал [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>. – Станом на 10.08.2018. – Назва з екрана.